

Bài 6: CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ CUỐI THẾ KỈ XIX - ĐẦU THẾ KỈ XX (2 tiết)

I. TÌNH HÌNH CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ

1. Anh

Câu hỏi 1. Nguyên nhân nào cuối thế kỉ XIXI công nghiệp Anh từ dẫn đầu lại tụt xuống hàng thứ ba của thế giới ?

- Do CN Anh phát triển sớm, máy móc som lạc hậu
- Giai cấp tư sản chú trọng đầu tư thuộc địa, ít đầu tư vào CN

Câu hỏi 2: Vì sao giai cấp tư sản Anh chú trọng đầu tư vào các nước thuộc địa ?

Vì đầu tư vào các nước thuộc địa cho lãi nhiều hơn đầu tư vào CN

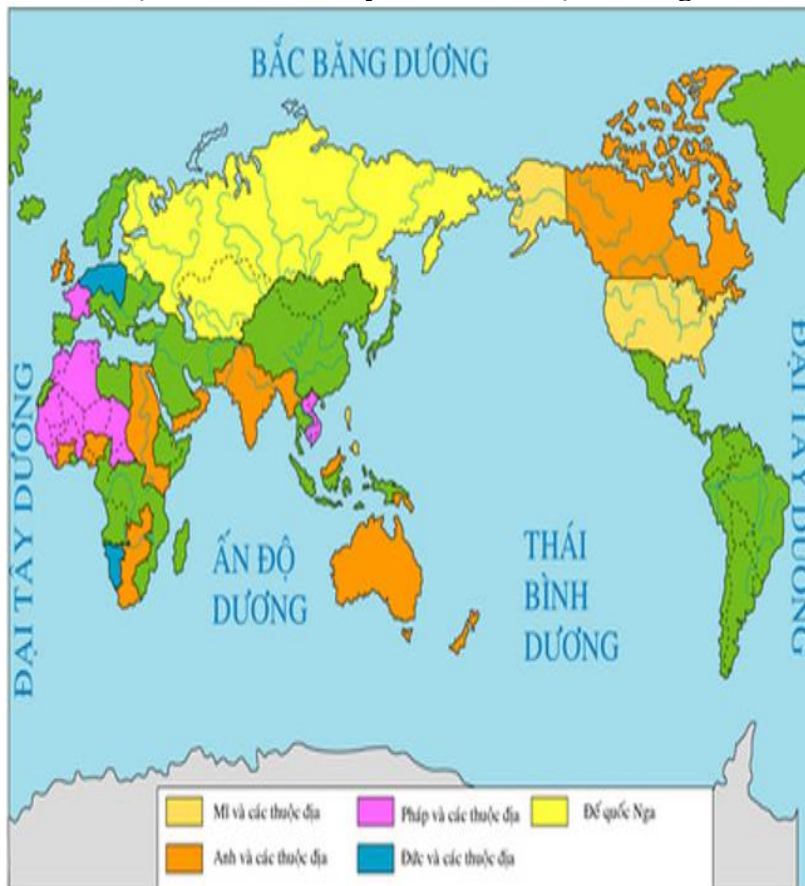
Câu hỏi 3: Đặc điểm của đế quốc Anh là đặc điểm gì?

* Kinh tế:

-Cuối thế kỉ XIX, công nghiệp Anh phát triển chậm và tụt xuống thứ ba thế giới

-Đứng đầu về xuất khẩu tư bản, thương mại, thuộc địa

* Chính trị: chế độ quân chủ lập hiến và hàng đầu thế giới về đẩy mạnh xâm lược thuộc địa→Anh là “chủ nghĩa đế quốc thực dân”.

Hình 33-Lược đồ các nước đế quốc và thuộc địa đầu thế kỉ XX

2. Pháp

Câu hỏi 1: Nguyên nhân nào cuối thế kỉ XIXI công nghiệp Anh từ dẫn đầu lại tụt xuống hàng thứ ba của thế giới ?

-Do hậu quả chiến tranh Pháp-Phổ, Pháp bại trận→Pháp (quân đội Chi-e) ký hiệp ước cắt nhường tài nguyên than đá, bồi thường chiến tranh cho Phổ.

-Tư sản Pháp chú trọng xuất khẩu tư bản cho các nước vay

Câu hỏi 2: Vì sao giai cấp tư sản Pháp chú trọng xuất khẩu tư bản ?

Vì xuất khẩu tư bản cho các nước vay có lãi thu nhiều lợi nhuận hơn là đầu tư vào CN.

Câu hỏi 3: Đặc điểm của đế quốc Pháp là đặc điểm gì?

* Kinh tế:

-Cuối thế kỉ XIX, công nghiệp chậm lại và xếp thứ tư thế giới

-Phát triển mạnh một số ngành CN mới

-Xuất khẩu tư bản cho vay lấy lãi→Pháp là “chủ nghĩa đế quốc cho vay lãi”

* Chính trị: chế độ Cộng hòa ba, đàn áp nhân dân và tăng cường xâm lược thuộc địa

Hình 34. Lược đồ thuộc địa các nước Đông Nam Á của các đế quốc.

Luyện tập:

Câu 1: Quan sát hình 34, hãy kể tên các thuộc của Anh, Pháp ở khu vực Đông Nam Á cuối thế kỉ XIX-đầu thế kỉ XX.

Câu 2: Đặc điểm của đế quốc Anh, Pháp cuối thế kỉ XIX-đầu thế kỉ XX là gì?

Bài 6: CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ CUỐI THẾ KỈ XIX - ĐẦU THẾ KỈ XX (tiếp theo)

I. TÌNH HÌNH CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ

3. Đức

Câu 1: Vì sao kinh tế Đức phát triển nhanh, vượt qua Anh, Pháp và xếp thứ hai thế giới (sau Mỹ)?

- Do giành nhiều quyền lợi từ chiến tranh Pháp-Phổ
- Ứng dụng thành tựu khoa học-kỹ thuật mới nhất vào sản xuất.

Câu 2: Vì sao Đức xuất hiện các công ty độc quyền chi phối kinh tế ở Đức?

- Do quá trình tập trung, cạnh tranh sản xuất,
- Do tập trung tư bản vào sản xuất

Câu 3: Đặc điểm của chủ nghĩa đế quốc Đức là gì?

* Kinh tế:

- Phát triển nhanh, đứng đầu châu Âu và thứ hai thế giới (sau Mỹ)
- Tập trung sản xuất và tư bản→xuất hiện các công ty độc quyền chi phối kinh tế Đức.

* Chính trị: thể chế liên bang, thi hành chính sách đối nội-ngoại phản động và hiếu chiến→Đức là “chủ nghĩa đế quốc quân phiệt, hiếu chiến”

4. Mỹ

Câu 1: Vì sao cuối thế kỉ XIX, kinh tế Mỹ phát triển mạnh nhất và đứng đầu thế giới?

- Do tài nguyên Mỹ phong phú
- Thị trường trong nước mở rộng
- Thu hút nguồn lao động từ châu Âu
- Ứng dụng thành tựu khoa học-kỹ thuật mới nhất vào sản xuất
- Mỹ sống trong hòa bình,..

Câu 2: Cuối thế kỉ XIX-đầu thế kỉ XX, đế quốc Mỹ có đặc điểm gì?

* Kinh tế:

- Phát triển mạnh nhất và đứng đầu thế giới
- Xuất hiện nhiều công ty độc quyền khổng lồ (“vua thép”, “vua dầu mỏ”, “vua ô tô”...)
- Cung cấp lương thực, thực phẩm cho châu Âu

* Chính trị: đứng đầu Nhà nước là Tổng thống phục vụ tư sản

Tranh đương thời nói về các tổ chức độc quyền ở Mỹ

Câu hỏi 3: Quan sát hình trên, em có nhận xét gì về công ty độc quyền ở Mỹ ?

Luyện tập:

- Kể tên các đặc điểm của Anh, Pháp, Đức, Mỹ
- Vì sao nói Mỹ là xứ sở của các “ông vua công nghiệp”?

***HS đọc kĩ mục I bài 7 và tìm đáp án: Sự kiện tiêu biểu nhất của phong trào CN cuối TK XIX là gì?**

Bài 7: PHONG TRÀO CÔNG NHÂN QUỐC TẾ CUỐI THẾ KỈ XIX- ĐẦU THẾ KỈ XX (1 tiết)

I. PHONG TRÀO CÔNG NHÂN QUỐC TẾ CUỐI THẾ KỈ XIX. QUỐC TẾ THỨ HAI

1. Phong trào công nhân quốc tế cuối thế kỉ XIX

Câu 1: Những sự kiện nào chứng tỏ phong trào công nhân thế giới vẫn tiếp tục phát triển vào cuối thế kỉ XIX ?

(HS dẫn chứng phong trào đấu tranh của công nhân ở Anh, ở Pháp, ở Mĩ-kênh chữ nhỏ
(SGK trang 46)

Câu 2: Những sự kiện lịch sử trên, sự kiện lịch sử nào là quan trọng nhất? Vì sao?

-Những sự kiện lịch sử trên, sự kiện lịch sử tiêu biểu nhất là ngày 1-5-1886 với hơn 350.000 công nhân biểu tình đòi ngày làm 8 giờ.

-Cuộc đấu tranh này là tiêu biểu nhất vì, tuy bị đàn áp, nhưng kết quả có 50.000 người được giải quyết ngày làm 8 giờ/ngày. Vì vậy, từ năm 1889, ngày 1-5 trở thành ngày Quốc tế lao động.

Câu 3: Hệ quả của phong trào đấu tranh công nhân thế giới cuối thế kỉ XIX là gì?

- Cuối thế kỉ XIX, phong trào đấu tranh Á-Mĩ phát triển ở Anh, Pháp, Mĩ

- Đặc biệt là cuộc biểu tình công nhân Mĩ 1-5-1886 thắng lợi→ngày 1-5 thành ngày Quốc tế lao động.

- Phong trào công nhân phát triển, cùng với ảnh hưởng Chủ nghĩa Mác→lập các tổ chức chính trị độc lập

2. Quốc tế thứ hai (1889-1914)

Câu 1: Hoàn cảnh ra đời và hoạt động của Quốc tế thứ hai như thế nào?

- Do sự ra đời các tổ chức công nhân để thay thế cho Quốc tế thứ nhất, nên 14-7-1889 Quốc tế thứ hai ra đời

-Hoạt động:

+1889-1895: Quốc tế hai tiếp tục thúc đẩy phong trào CN phát triển

+1895-1914:Sau khi Ăng-ghe-nơ từ trần (1895), Quốc tế hai có biểu hiện tiêu cực→1914 chấm dứt hoạt động.

II. PHONG TRÀO CÔNG NHÂN NGÀ VÀ CUỘC CÁCH MẠNG 1905-1907

1. Lê-nin và việc thành lập đảng vô sản kiểu mới ở Nga

HS đọc SGK trang 48-49 Sử để tìm hiểu về tiểu sử và hoạt động cách mạng của Lê-nin
 Câu hỏi: Những điểm nào chứng tỏ Đảng Công nhân xã hội dân chủ Nga là đảng kiểu mới ?

- Tiến hành CMXHCN đánh đổ tư sản và nga hoàng, lập nước công hòa
- Thực hiện cải cách dân dân, giải quyết ruộng đất cho nông dân.

2. Cách mạng Nga 1905-1907

Câu hỏi 1: Nguyên nhân nào làm bùng nổ phong trào CM Nga 1905-1907?

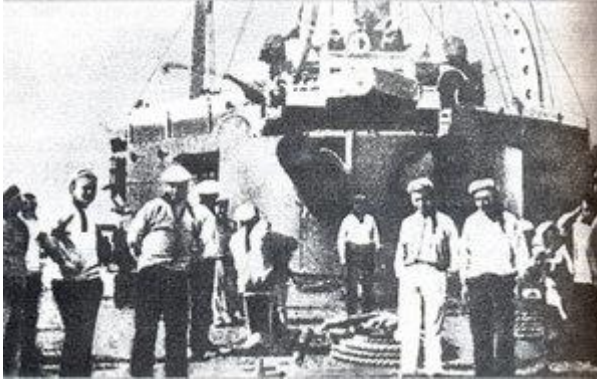
- Do kinh tế suy sụp, nhân dân đói khổ;
- Do Nga hoàng đẩy nước Nga vào các cuộc chiến tranh để giành thuộc địa.

Câu hỏi 2: CM Nga 1905-1907 diễn ra thế nào? Kết quả và ý nghĩa ra sao?

- Diễn biến:
 - +Ngày 9-1-1905, công nhân pê-téc-bua và gia đình tấn công Cung điện Mùa Đông
 - +Tháng 5-1905, nông dân tấn công địa chủ
 - + Tháng 6-1905 thủy thủ tàu Pô-tem-kin khởi nghĩa
 - + Tháng 12-1905 khởi nghĩa ở Mác-x cơ-va ...kéo dài 1907 chấm dứt.
- Kết quả: đều thất bại
- Ý nghĩa: giáng đòn nặng làm suy yếu chế độ Nga hoàng, là bước chuẩn bị cho CM Nga 1917 và thúc đẩy CM thế giới phát triển.

* CM Nga 1905-1907:

- Ngày 9-1-1905 công nhân cùng gia đình tấn công cung điện Mùa Đông;
- Tháng 5-1905 nông dân tấn công địa chủ;
- Tháng 6-1905 thủy thủ tàu Pô-tem-kin khởi nghĩa;
- Tháng 12-1905 khởi nghĩa ở Mác-x cơ-va. CM tiếp tục 1 đến 1907.
- Kết quả: thất bại
- Ý nghĩa : giáng đòn nặng làm suy yếu Nga hoàng, chuẩn bị CM 1917 và làm CMTG phát triển.

Hình 36. Thủy thủ tàu Pô-tem-kin

*** Luyện tập :**

- Vì sao thế giới chọn ngày 1-5-1886 làm ngày Quốc tế lao động hàng năm ?
- CM Nga 1905-1907 chuẩn bị những gì cho CM Nga 1917 ?

*** Chuẩn bị :**

- Đọc trước bài 8-SGK trang 51-55 và tìm hiểu câu hỏi :
 - Từ nửa sau thế kỉ XVIII, thế giới có những phát minh quan trọng nào về kĩ thuật ?
-

Bài 8: SỰ PHÁT TRIỂN CỦA KHOA HỌC, KỸ THUẬT VÀ VĂN HÓA THẾ GIỚI NỬA ĐẦU THẾ KỈ XX (1 tiết)

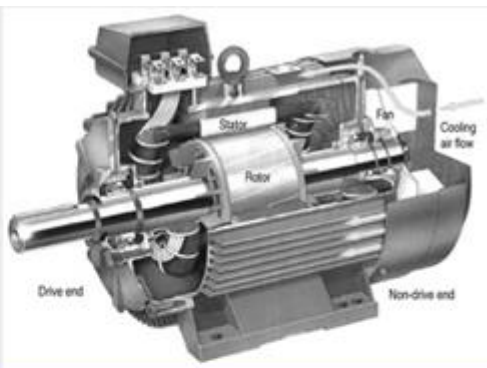
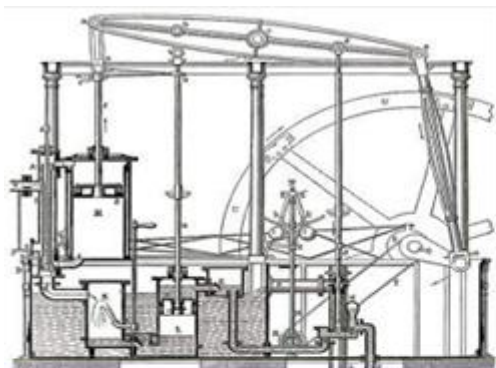
I. NHỮNG THÀNH TỰU CHỦ YẾU VỀ KỸ THUẬT

Câu hỏi 1 : Cuối thế kỉ XIX, công nghiệp có những phát minh quan trọng nào ?

- Kỹ thuật luyện kim được cải tiến
- Nhiều máy chế tạo công cụ ra đời
- Nhiều nguồn nguyên liệu mới được sử dụng
- Sắt thành nguyên liệu chủ yếu chế tạo máy
- Máy hơi nước sử dụng rộng rãi cho sản xuất và giao thông vận tải

* Công nghiệp :

- Kỹ thuật luyện kim được cải tiến
- Nhiều máy chế tạo công cụ ra đời
- Nhiều nguồn nguyên liệu mới được sử dụng
- Sắt là nguyên liệu chủ yếu chế tạo máy
- Máy hơi nước sử dụng rộng rãi

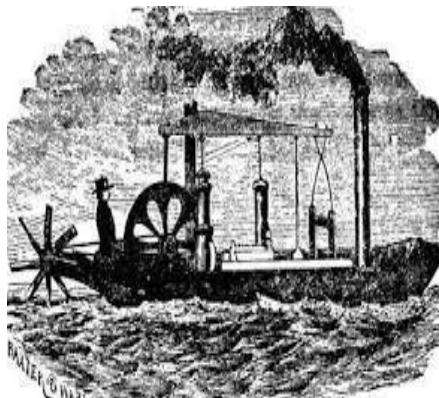

Cách mạng công nghiệp lần thứ nhất về **sản xuất cơ khí** với máy dựa vào **động cơ hơi nước**.

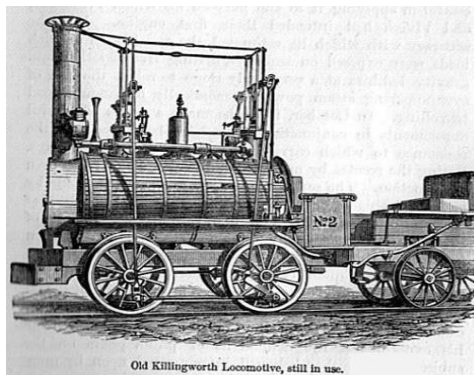
Cuối thế kỷ 18 đầu thế kỷ 19

Cách mạng công nghiệp lần thứ hai về **sản xuất hàng loạt** với máy dựa vào **năng lượng điện**.

Cuối thế kỷ 19 đầu thế kỷ 20

Tàu thủy chạy bằng máy hơi nước

Tàu hỏa chạy bằng hơi nước

Câu hỏi 2 : Tại sao nói thế kỉ XIX là kỉ của sắt, máy móc và động cơ hơi nước ?

- Sắt là nguyên liệu chủ yếu cho chế tạo máy
- Nhiều loại máy được phát minh
- Máy động cơ hơi nước được sử dụng rộng rãi trong sản xuất và giao thông.

Câu hỏi 3 : Trong nông nghiệp và quân sự có những phát minh tiến bộ nào thế kỉ XIX ?

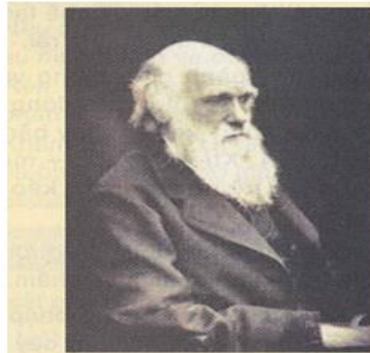
* Nông nghiệp : có nhiều tiến bộ và kĩ thuật canh tác được áp dụng .

* Quân sự : có nhiều vũ khí mới được phát minh

II. NHỮNG TIẾN BỘ VỀ KHOA HỌC TỰ NHIÊN VÀ KHOA HỌC XÃ HỘI

1.Khoa học tự nhiên

Câu hỏi : Có những phát minh lớn nào về khoa học tự nhiên thế kỉ XVIII-XIX ?

Hình 6. C. Đác-uyn (1809 – 1882)

Hình 7. M. Lô-mô-nô-xốp (1711 – 1765)

- Thuyết vạn vật hấp dẫn (Niu Tơn) ;
- Định luật bảo toàn vật chất và năng lượng (Lô-mô-nô-xốp) ;
- Khám phá phát triển mô động thực vật (Puốc-kin-giơ)
- Thuyết tiến hóa và di truyền (Đác-uyn)

2.Khoa học xã hội

Câu hỏi : Khoa học xã hội có tiến bộ nào quan trọng nhất ? Vì sao ?

- Khoa học xã hội có nhiều tiến bộ, nhưng quan trọng nhất là Học thuyết Chủ nghĩa xã hội khoa học (giữa thế kỉ XIX) do Mác và Ăng-ghe-nơ đề xướng. Vì đây là tác phẩm lý luận CM trang bị cho công nhân đấu tranh chống áp bức, bóc lột của giai cấp tư sản các nước.

Tiêu biểu nhất là Học thuyết Chủ nghĩa xã hội khoa học (Mác và Ăng-ghe-nơ)

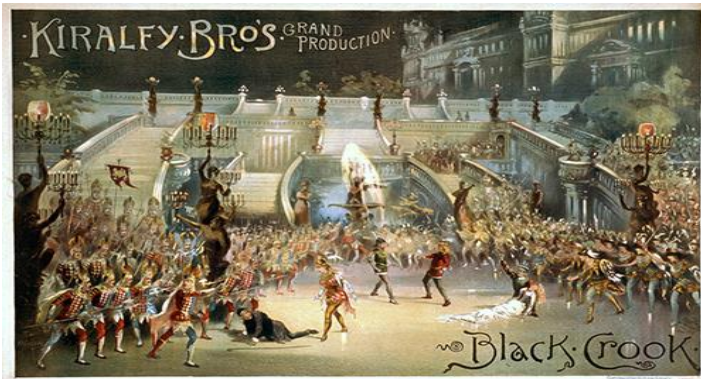
Mác và Ăng-ghe-nơ

3. Sự phát triển của văn học và nghệ thuật

Câu hỏi : Văn hóa thế kỉ XVIII-XIX thế giới đạt những thành tựu nào ?

- Văn học ?
- Âm nhạc ?
- Hội họa ?

- Văn học : nhà tư tưởng Vôn-te, Mông-te-xki-e, Rút-xô (Pháp)...
- Âm nhạc : Mô-da (Áo)..
- Hội họa : Đa-vít (Pháp)..

Quang cảnh nhạc kịch và hòa khí của Ý TKVII-XVIII

*** Luyện tập :**

- Vì sao thế kỉ XVIII là thế kỉ của sắt, máy móc và động cơ hơi nước ?
- Hãy kể một số thành tựu tiêu biểu về khoa học tự nhiên có liên quan đến áp dụng trong học tập môn Vật lý, Hóa học, Sinh vật.

*** Chuẩn bị :**

- Đọc trước bài 9 : Ấn Độ thế kỉ XVIII-đầu thế kỉ XX và tìm đáp án câu hỏi sau :
- Vì sao các phong trào đấu tranh chống thực dân Anh của nhân dân Ấn Độ cuối thế kỉ XIX-đầu thế kỉ XX đều bị thất bại ?